

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Censuris generatim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

TITVLVS XXXIX.

De Sententia Excommunicationis Suspensionis & Interdicti.

Superfunt fori Ecclesie externi poena Medicinales, siue Censurae: quarum, ut expeditior utiiorque explicatio sit, aliorum Interpp. ac DD more, de iis in genere aliqua praemittere iuvabit.

ARTICVLVS I.

De Censuris generatim.

SUMMARIUM.

1. Censura erymon & varia significatio.
2. Proprie accepta est poena spiritualis.
3. Qua a sola potestate Ecclesiastica.
4. Siue ab Ecclesia Prelatis iurisdictionem in externo.
5. Non internò tantum foro obinenti-bus.
6. In solos homines, eosque baptizatos.
7. Usque rationis pradicos & viatores fertur.
8. Non etiam in mortuos.
9. Et ferentis iurisdictioni non subie-tos.
10. Censura graui non fertur in venia-liter delinquentes.

11. Licet suspensio & interdictum aliquando afficiat innocentes.
12. Censura in delinquentibus exigit contumaciam.
13. Et non infligitur ob peccatum merè internum.
14. Vel prohibitum solò Jure Naturali vel Divinò.
15. Neque etiam ob peccatum omnino prateritum.
16. Vel commissum graui meru.
17. Nisi iste ab Ecclesiastica potestatis contemptu non excuset.
18. Censura privat usu quorundam bonorum spiritualium.
19. Et intendit correctionem.
20. Eadem exigit praeuiam monitionem.
21. Si ea non lata a Jure.
22. Sed ab homine sit ferenda.
23. Ea monitio trina, vel una trina aequivalens, esse debet.

Censura, à Censendi verbo nomen sortita, in Republica Romana veteri denotabat officium & dignitatem Censorum, morum correctionem, coërcitionemque spectantem, juxta illud Plinii, *Caronum ille primus Censuram insignis, Lib. 14. cap. 4.* Et aliquando ipsam correctionem & haec spectantia decreta, juxta illud Juuenalis, *Nam 2 Vexat*

Vexat Censura columbas, Satyra 2. Hodie latius accepta quamcunque poenam, imò quodcunque iudicium sive sententiam Ecclesie correctoriam, ejusque approbationem etiam, significat. Strictè & propriè dictæ censuræ nomine solummodo veniunt poenæ Ecclesie Spirituales & Medicinales: quò sensu accepta est Poena spiritualis, quâ potestas Ecclesiastica exterior fideles suos delinquentes & contumaces bonorum quorundam spiritualium usu privat ad eorum correctionem. Ita quoad sensum plerique DD. Quæ definitio & natura censuræ ut magis perspicua sit, operæ pretium erit, si singula ejus verba ponderentur.

Dicitur itaque primò, *Pœna spiri- tualis*; cujusmodi non sunt pecuniariæ: sicut & carceris, exilii, aliæque corporis afflictivæ; quia hæ bonis solummodo temporalibus aut corporalibus privant contrà, quàm solent, censuræ; hæ enim, licet aliquando etiam bonorum temporalium v.g. communicationis politicæ & forensis, ut excommunicatio, aut fructuum beneficalium, distributionum quotidianarum &c. privationem asferant: his tamen non solis, iisque secundariò tantum, & quatenus cum spiritualibus connexa sunt, ad eave referuntur, privant, *Avila de Censur p. 1. dub. 4. n. 2. & Laiman. Lib. 1. tract. 5. p. 5. cap. 1. n. 1.*

Dicitur secundò, *Quâ potestas Ecclesiastica externa*: non merè Secularis; hæc enim, cum negotia Ecclesiastica tractare nequeat, *can. Judicatum 5. dist. 89. c. Decernimus 2. de Judic. c. Si iudex 12. hæc Rubr. in 6. &c.* censurandi potestatis Jure capax non est, *Navarrus Manual. cap. 27. n. 9. Covarruvias in c. Alma p. 1. §. 11. n. 3. & Laiman p. cit. cap. 3. n. 2.* Ecclesiasticæ autem potestati ea à Christo relicta est verbis, *Quæcunque alligaveris super terram, Matth. cap. 16. v. 19.*

& Pasce oves meas, Joan. cap. 21. v. 17. quibus datam potestatem ad externum forum extendi, indicat ipse Servator *Matth. cap. 18. v. 17.* dum ait, *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus*, hoc est, à fidelium communi- one segregatus. Idem declarant sancti Apostolorum Principes, Petrus quidem *Act. cap. 8. v. 21.* ad Simonem Magum dicens, *Non est tibi pars neque fors in sermone*, ut ibi notat Lorinus: Paulus verò hominem incestuosum, *1. Corinth. cap. 5. v. 5.* & circa fidem naufragantes Hymenæum & Alexandrum Sathanæ tradens, *Timoth. cap. 12. v. 20.* quâ traditione eos excommunicatos, cum S. Chrysolomo & Theophylacto Cornelius observat. Confirmat id ipsum definitio Concilii Constantiensis *Sess. 8. Errore 30. & Sess. 15. Errore 9.* constans & ab Apostolorum tempore ducta Ecclesie Traditio & usus: SS. Patrum ac Doctorum unanimis sensus ratioque ipsa; hęc ipsò enim, quòd Christus S. Petro ejusque successoribus Oves suas, hoc est, totum fidelium cœtum pascendum & gubernandum commiserit, eis etiam tradidit potestatem, thesauros Ecclesie spirituales in morigeros & obediens dispensandi: & contrà immorigeros ac refractarios spiritualibus & communibus Ecclesie bonis in poenam & ad obtinendam eorum correctionem privandi.

In Ecclesia autem hæc censurandi potestas præcipuè competit Papæ, & post ipsum Archi- & Episcopis, *c. 1. c. Congruente 16. de Offic. Ordin. & c. Venerabilibus 7. hæc Rubr. in 6. Trident. Sess. 6. cap. 3. & Sess. 14. cap. 4. de Ref. S. R. E. Cardinalibus in Ecclesiis sui Tituli, c. His que 11. de Majorit. Legatis sedis Apostolicæ in provinciis suæ legationis, c. Novit 7. de Offic. Legati & c. Legatos 2. eadem Rubr. in 6. sede Archi- vel Episcopi*

pali vacante, Capitulo Cathedrali vel Metropolitanano, arg. c. *Unici de Majori*. in 6. & Vicario generali, tam Episcopi quam Capituli, sede vacante, c. *Venerabilibus* cit. arg. c. *Non putamus 2. de Consect. in 6.* ac Trident. Sess. 24. cap. 16. de Ref. Deinde Prælati & Præpositi Ecclesiarum Collegiarum & aliis, obtinentibus jurisdictionem in foro Ecclesie externo, arg. c. *Quarenti 20. de V. S. & cit. c. 1. hæc Rubr. in 6.* Abbatibus, Prioribus & similibus præpositis ac superioribus Regularium, non solum generalibus & provincialibus, sed etiam localibus, c. *Cum in Ecclesiis 10. de Majori. c. fin. de Statu Monach. & c. Sicut cuius 33. junctâ Glossâ V. Anathematiz. de Simonia: & demum Conciliis Generalibus & Provincialibus in sua provincia aut natione: uti & Congregationibus & Capitulis generalibus omnium, & provincialibus quarundam Religionum, S. Thomas in 4. dist. cit. q. 2. art. 2. Navarrus Manual. cap. 27. n. 5. Suarez disp. 2. de Censur. s. 2. tota, & Palao Tract. 29. disp. 1. f. 4. à n. 2.*

5. Eandem potestatem etiâ parochis competere, supponi videtur, can. *Nemo, 2. q. 1.* quò loco ab Episcopis & presbyteris excommunicationi præmittenda asseritur cognitio causæ: illique tribui apertè videtur c. *Si Sacerdos 2. & c. Cum ab Ecclesiarum 3. de Offic. Ord.* quorum textuum priori excommunicandi potestas clarè attribuitur Sacerdoti: posteriori à Plebano lata excommunicationis & interdicti sententia jubetur inviolabiliter observari. Sed videtur tantùm; quia textibus proximè cit. relati Sacerdos & Plebanus non simplices: sed, ille Episcopus, iste verò Præpositus erat Ecclesie Collegiatae, ut cit. Avila p. 2. cap. 3. dub. 2. vel, ut cum Panormit. in c. *Cum ab Ecclesiarum cit. n. 3.* Barbosa & Gonzalez in c. cit. uterque n. 2. volunt, ipsi & pres-

byter, cujus can. *Nemo cit.* mentio fit, fori externi jurisdictionem privilegio vel legitime præscriptâ consuetudine obtinuerunt. Unde cit. DD. censurandi potestatem parochi rectè negant cum cit. Navarro cit. n. 5. & Suarez s. 2. cit. n. 8. quia censura ferri nequit, nisi ab habente jurisdictionem fori externi, ut colligitur ex cit. c. *Quarenti & c. 1. in 6.* parochus autem externi fori jurisdictionem non exercet, can. *De persona 35. junctâ Glossâ V. Non ab alio, 11. q. 1.*

Dicitur tertio, *Fideles*, hoc est, baptizatos rationis ac doli capaces, viatores, tam laicos quam clericos; quia hi soli & omnes subditi sunt Ecclesie, quam ingressi sunt per Baptismum, can. *de Judæis 5. dist. 45. & c. Gaudemus 8. de Divortio*, atque etiam delicti capaces. Quam ob rem censura ferri nequit

Primò, in creaturas irracionales. Neque refert; quòd Ecclesie precibus anathematizentur; quia anathema illud non punitionem, quæ culpam, in rationis expertes creaturas non cadentem, supponit, sed execrationem duntaxat & detestationem quandam spectat, Palao Tract. 29. disp. 1. p. 6. n. 1.

Secundò, in Paganos & Judæos; etiam si Catechumeni jam sint, juxta illud Apostoli, *Quid enim mihi de iis, qui foris sunt, judicare?* 1. Corinth. cap. 5. v. 12. Neque in contrarium facit; quòd censuris obnoxii sint Hæretici & Apostatae; quia isti suscepto Baptismò subditi sunt Ecclesiasticæ potestati: à qua, sicut in alia crimina, sic etiam in Hæresin & Apostasiam prolapsi ob characteris in Baptismo impressi indelebilitatem non eximuntur, arg. can. *de Judæis cit. & c. Majores 3. S. Item quaritur, de Baptismo, Laiman. p. 1. cit. cap. 4. n. 2. & Palao cit. n. 1.*

Tertio, in infantes, furiosos, aliòs. 7.

N a n 3

que ca.

que carentes usu rationis; quia sine isto neque delicti & contumaciae, neque correctionis & emendationis sunt capaces. Unde eum, qui in perpetuam amentiam incidere, à censura ante eam contracta absolvendum, docent *cit.* Suarez *Disp.* 5. f. 1. n. 10. & Laiman, n. 3. quòd censura sit pœna medicinalis; & propterea eam ferri non conveniat in eum, qui per eam nequit emendari.

8. Quartò, in mortuos; ut contra Tabienam *V. Excommunicatio*, n. 4. cum Sylvestro *V. Eodem* 1. n. 7. Navarro *cit.* cap. 27. n. 13. & Covarruvia *cit.* §. 11. n. 8. laudati Suarez f. 1. n. 3. & Laiman, n. 2. docent, partim; quòd Ecclesiæ potestas non extendatur in defunctos; cum, ut Gratianus in *Summa* 24. q. 2. expendit, Math. cap. 16. v. 19. B. Petro concessa sit potestas ligandi ea, quæ sunt *Super terram*, non *Sub terra*: partim verò; quòd censura feratur ob contumaciam delinquentis, & spectet ejus emendationem: defuncti autem, hòc ipsò; quòd viatores esse desierint, neque contumacia in Ecclesiam, neque emendationis sint capaces.

Neque cum hoc pugnat primò *can. fin.* 24. q. 2. *U. c. A nobis* 28. *hæc Rubr.* secundum quorum textum prioris §. *fin.* oportet hæreticos etiam post mortem anathemizari: posterioris autem *V. Nec obstat*, excommunicati, qui decedentes ediderunt signa poenitentia, absolvi post mortem permittuntur, ex ratione; quòd Ecclesia certis casibus ligasse legatur mortuos ac solvisse. Non, inquam, textus hic cum dictis pugnant; quia posterior vel de censura ante obitum contractæ declaratione, cum Barbosa in *c. cit.* n. 1. vel cum Laiman, *l. cit.* de hæretici defuncti execratione ac desellatione: prior verò exaudiendus est de ligatione vel absolutione solum indirecta, quæ Ecclesia dire-

ctè non ipsos defunctos ligat vel absolvit, sed fidelibus viventibus prohibet aut permittit, ante obitum excommunicati corpus in loco sacro sepeliri, vel pro eo suffragia publica fieri, Covarruvia *cit.* n. 8. & Suarez n. 11.

Neque secundo; quòd Ecclesia indulgentias concedat pro animabus defunctorum in Purgatorio; quia illæ non conceduntur à Papa, tanquam à iudice, eas à pœna pro peccatis subeunda absolvente: sed per modum suffragii, exhibendò Deo satisfactionem ex thesauro meritum Christi & Sanctorum, adjunctis ad Deum precibus; ut eam satisfactionem pro liberandis defunctorum animabus misericorditer dignetur acceptare, ut ex communi T. T. sententia docet Laiman, de *Indulg.* cap. 7. n. 3. & dictum *Tit.* 38. n. 154.

Dicitur quartò, *Suos*, hoc est, 9. censuram ferentis jurisdictioni ordinaria, vel saltem delegatæ subjectos, *c. A nobis* 21. quia par in parem, *c. Innocent* 20. *V. Quamvis, de Elect.* & inferior in superiori imperium non habet, *can. Inferior* 4. *dist.* 21. *U. c. Cum inferior* 16. de *Majorit.* propter quam causam censura obnoxius non est summus Pontifex; cum in terris nulli subjectus, omnique potestate & ipsò etiam jure humano superior sit, Laiman, *cit.* cap. 4. n. 4. & Palao *cit.* p. 6. n. 3. Ex speciali etiam Juris privilegio, constitutione vel mandato generali latà saltem suspensionis & interdicti sententiæ; nisi ipsorum expressa mentio fiat, Episcopi non ligantur, *c. Quia periculosum* 4. in 6. Reges quoque & Imperator ob suæ dignitatis excellentiam & Majestatem censurâ ligari non possunt ab Episcopis, ut ex Sylvestri *V. cit.* n. 10. & aliorum DD. sensu tradit Palao n. 3. *cit.*

Dicitur quintò, *Delinquentes*; quia 10. censura, cum pœna medicinalis sit, necessariò

cessario aliquam: & si gravis sit, gravem culpam, per ipsam corrigendam, supponit, ut omnes facile concedunt. Si gravis, inquam sit, propter excommunicationem minorem: quæ; licet re non levi, scilicet Sacramentorum usu passivo privet, *c. A nobis 2. de Except. & c. fin. de Clerico excom. ministr.* nihilominus, quod facile & à quovis sacerdote tolli valeat, *c. Nuper 29. gravis censura non censetur, Henriquez Lib. 13. cap. 3. n. 1. & Suarez Disp. 24. f. 1. n. 6.* Unde hodie ferè solâ cum excommunicato denunciatio in humanis communicatione, sæpe venialiter duntaxat peccaminosâ, incurri potest, secundum communem sententiam DD. apud Palao *Tract. cit. disp. 2. p. 18. n. 7.* Contrâ ad excommunicationem majorem & suspensionem atque interdictum, prout defacto infligi solent, gravem sive mortalem culpam requiri, desumitur ex *can. Nemo Episcoporum 39. can. Nullus 40. Eccl. 11. q. 3. & Trident. Sess. 25. cap. 3. de Reformat. cit. Navarrus n. 7. Covarruvias p. 1. §. 9. & passim alii, teste Palao cit. disp. 1. p. 7. n. 2. non obstante c. Si quis 22. dist. 23. quia nutritionem comæ illò, & similia aliis textibus sub excommunicatione prohibita, licet ex se res essent leves, ex circumstantiis tamen graves fuerunt, ut rectè advertit Coninck *Disp. 13. dub. 8. concl. 2.**

Notandum etiam hac in re discrimen est inter censuras; nam excommunicatio major, quod pœna omnium gravissima sit, *c. Cum non ab homine 10. de Judiciis*, sicut à Jure, sic etiam ab homine non infligitur: nisi ipsi delinquenti, *can. Si habes, 24. q. 3. & c. Romana 5. V. fin. in 6.* Interdictò contrâ ligari etiam innocentes possunt; cum illi etiam civitas aut alia communitas tota supponatur, *c. Si civitas 17. in 6. ut delin-*

quens, istius caput aut quædam membra, suâ culpâ etiam alios gravari animadvertentia, citius respiciant.

Idem aliqui DD. sentiunt de Suspensione; quod, collegiò vel capitulò suspensò, etiam singulares & culpæ expertes personæ suspendantur. Sed melius, suspensionem propriè dictam & propriò jure quæsità privantem ob culpam merè alienam contrahi, cum Navarro *cap. 27. cit. n. 151. cit. Henriquez cap. 34. n. 1. Suarez Disp. 28. f. 4. n. 3. & alius negat Laiman. Tract. 5. cit. p. 3. cap. 5. n. 1. partim propter textum, can. Satis perversum 6. dist. 56. partim; quod suspensio propriè dicta sit gravis pœna: hæc autem supponat culpam: quæ suos auctores tenere debet, nec ulterius protrahenda est, quàm delictum fuerit repperitum, *c. Quæsit 2. de Hæ, qua à majori; cum rem & personam, quæ culpâ caret, in damnum vocari non conveniat, Reg. Sine culpa 23. in 6.**

Neque obstant dicta de interdicto; quia, quatenus eò etiam innocentes afficiuntur, à Juris Regulis exorbitat: & propterea, argumentò à paritate desumptò, idem de suspensione legitime non infertur. Neque etiam; quod suspensione collegii etiam personæ singulares & nocentes afficiantur; quia hæ non privantur jure quæsità sibi propriò, sed toti collegio communi; cum, istius suspensione non obstante, obire functiones & actiones, quæ ipsis, non collegii, sed muneris particularis suæ personæ proprii ratione conveniunt, exercere liberè possint, per tradita à *cit. Palao Disp. 4. p. 5. n. 3.*

Dicitur sextò, *Et contumaces*, in Ecclesiam aliquid præcipientem vel prohibentem sub censurâ, ut cum Navarro *cap. cit. n. 7. docent Suarez Disp. 5. f. 5. n. 6. Coninck Disp. 13. dub. 8. conclus. 6. & Lai-*

II.

12.

& Laiman. *cit. p. 1. cap. 5. n. 2.* Ratio est; quia censura ex natura sua sunt poenae medicinales, ad contumaciam & inobedientiam in Ecclesiam corrigendam instituta; *c. Ex parte 23. de V. S. & c. 1. hanc Rubr. in 6.* & infligi nequeunt sine praevia monitione, ex decisione *c. 1. cit.* Quam ob rem

13. Censurae obnoxium non est primum peccatum merè internum, *cit. Navarrus n. 56. & Suarez Disp. 4. f. 1. & alii id desumentes ex can. Cogitationis 14. de Penit. dist. 1.* quò locò à Glossa cogitationis poenam nemo pati dicitur ab homine: sed à Deo. Ratio est; quia Ecclesiae potestas exterior, sicut praecipere & prohibere, sic etiam judicare & punire nequit actus merè internos, utpote sub sensum & humanam cognitionem non cadentes, *c. Sicut tuis 37. in fine & c. Tuam 34. V. fin. de Simonia* ut dictum *Lib. 1. Tit. 2. n. 39.* Quibus non adversatur; quòd *Clement. 1. §. Verum, de Heret. excommunicentur Inquisitores aliquid facientes vel omittentes ex amore vel odio;* quia accipienda est de amore vel odio non merè interno, sed prodeunte in actum externum vitiosum & indicem pravi affectus interni, *Covarruvias in Reg. Peccatum p. 2. pr. n. 7. cit. Suarez Disp. 4. f. 2. à n. 1. & Palao Disp. 1. p. 7. n. 4.*

14. Secundò, peccatum prohibitum Jure solùm Naturali vel Divinò, Panormit. *in 6. Quà fronte 25. de Appell. n. 10. cit. Suarez Disp. 4. f. 9. n. 6. & Laiman. cap. 5. n. 2.* Ratio est; quia censura est poena inobedientiae, contemptus & contumaciae contra potestatem Ecclesiasticam, prout de excommunicatione desumitur ex *c. 1. cit.* & verbis Christi, *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus, Matth. cap. 18. v. 19.* de reliquis autem censuris ex *c. Ex parte cit.* quò textu, sicut excommunicationis,

sic etiam interdicti causa dicitur contumacia: & ex Glossa *c. 1. cit.* eam cum suspensione & interdicto quoad hoc aequiparante, *V. Excommunicat. & V. Observari.*

15. Tertiò, quòdunque etiam gravissimum peccatum merè praeteritum, sive quòd omnino cessat, & cum inobedientia vel contumacia praesente non est conjunctum, ut iterum colligitur ex *c. Ex parte & c. 1. cit.* quia, ut dictum, censurae sunt poenae medicinales sive introductae; ut suae gravitatis horrore à peccato committendo & inobedientia continuanda delinquentes absterreat: quales non essent, si in solius delicti perpetrati poenam respicienti vel restitutionem aut satisfactionem debitam exhibere parato infligerentur, *Navarrus l. cit. n. 9. Covarruvias in c. Alma p. 1. §. 9. n. 4. & Suarez cit. f. 5. à n. 1.*

Neque obstant textus *can. Duo sunt 10. dist. 96. & can. Guisifarius, 23. q. 4.* quorum priori Imp. Arcadius ab Innocentio Papa, & à S. Ambrosio Episcopo Theodosius excommunicati perhibentur ob delicta jam praeterita: posteriori Sylvester Papa eos, à quibus ipse videtur detentus & in exilium missus fuit, anathematizavit. Non, inquam, haec obstant; quia ab istis non respicientibus Sylvester nondum restitutus, & ejus exilio Ecclesiae injuriam adhuc patiebantur; ut ex ipso *can. cit.* tenore constat. Ab Innocentio autem & Ambrosio memorati Imp. censurati sunt; ut respicientes scandalum & injuriam tollerent, exhibitam condignam satisfactionem, *Barbosa in can. Duo cit. n. 3.*

16. Quartò, peccatum contra legem & praecipuum etiam Ecclesiasticum gravi metu v. g. mortis, mutilationis &c. commissum; isto enim censuram ordinariè non contrahi, movent *cit. Suarez Disp. 4. f. 3.*

4. f. 3. n. 14. Coninck *dub.* 12. n. 99. & Laiman *cap.* 5. n. 9. Ratio est partim; quòd sic delinquens haberi nequeat pro contumace & Ecclesiastica potestatis contemptore; cum naturæ potius infirmitate, quam obstinatæ voluntatis malitiâ peccet; partim verò; quòd ejusmodi metus plerumque excuset ab observatione legis Ecclesiasticæ. Cur non etiam à censura, Jure solùm Ecclesiastico introducitur?

17. Difficilem quidem hanc doctrinam reddit distinctio Innocentii III. *c. Sacris* 5. *de his, que vi metusve caus.* eum, qui excommunicato vitando metu inductus communicat, obnoxium pronuntiantis excommunicationi minori: & ab ista eum duntaxat absolventis, qui illi communicat per coactionem & inuitus. Sed non deest hujus cum illa satis expedita conciliatio; quia distinctione ista Papa solùm ostendere intendit; quòd, licet vis absoluta, cum voluntarium tollat, à peccato, ac proinde etiam à censura semper; non tamen semper ab ista excuset metus; cum enim iste voluntarium non auferat, sed solummodo minuat, non semper excusat à legis Ecclesiasticæ sub censura præcipientis observatione: & quoties hanc transgredientem non excusat à peccato, eum non excusat ab annexa illi censura; sic enim cum excommunicato vitando in crimine criminoso, sive eo, propter quod is excommunicationis censuram incurrit, *c. Si concubina* 55. vel in divinis v.g. eum cum Sacramenti irreverentia absolvendò: vel etiam in politicis, sed cum Fidei & Religionis Catholicæ vel Ecclesiasticæ potestatis contemptu, communicantem ab excommunicatione gravis metus non excusat: licet excuset alios illò ad mandati sive legis Ecclesiasticæ etiam sub censura præcipientis violationem inductos. Ita cum *citt.* Suarez *Disp.* 6. f. 3. textum & distinctionem Innocen-

tianam explicant *citt.* Coninck n. 97. & Laiman, n. 9.

Dicitur septimè, *Usu bonorum spiritualium quorundam*, scilicet publicorum & communium: cujusmodi sunt beneficiorum administratio, exercitium jurisdictionis Ecclesiasticæ, administratio & perceptio Sacramentorum, Indulgentiæ & publica Ecclesiæ suffragia, aliæque similia bona spiritualia & externa. Non, *Omnium*; quia propriis & internis animæ bonis, ut sunt dona Gratiæ, virtutum Theologicarum & Moralium habitus, earumve actibus merendi, impetrandi & satisfaciendi vis &c. spoliare eorumque usu interdiceret Ecclesiastica potestas neminem potest, per tradita à *citt.* Laiman, p. 5 *cap.* 1. n. 2. & Palao *Disp.* 5 p. 1. n. 2.

19. Demum & octavò dicitur, *Ad eorum correctionem*; quia censuræ, ut dicitur, sunt poenæ Medicinales, non Mortales, *c. 1. cit.* atque idcirco, delinquentem à contumacia recedente, relaxandæ, *c. Ex litteris* 11. *de Constitut.* 5. *c. Quâ fronte* 25. *de Appellat.* eisque Canonica monitio sive eorum comminatio præmittenda est, *c. Reprehensibilis* 26. *de Appell.* *c. Sacro* 48. junctâ Glosâ *V. Competenti, hâc Rubricâ, c. Constitutionem* 9. *c. Statutum* 17. & 6. *Romana* 5. *ibid.* in 6. ubi sententia excommunicationis absque competenti monitione promulgata injusta vocatur. Notanda tamen hoc locò est gemina differentia inter censuras.

20. Una inter Excommunicationem & reliquas censuras; quia excommunicatio nunquam infligitur, nisi ut vera censura; ac proinde, cum ab homine ferenda & ejus causa non notoria est, monitio ipsi semper præmittenda est juxta *cc. cit.* Suspensio autem & Interdictum aliquando non ut censura, sed ut poenæ vindictivæ, commonitione non præmissâ, infliguntur,

guntur, e. *Cum in cunctis* 7. §. *fin. de Elect. c. Sacro* 48. pr. *hac Rubr. & c. 1. §. Exemplum ibi, Per mensem, ibid. in 6. Palao p. 5. cit. n. 5. in fine.* Altera inter eas, quæ à Jure & quæ ab Homine feruntur.

21. A Jure enim, uti etiam per sententiam generalem pro futuris culpis, juxta *c. A nobis* 21. lata, ipsò factò, hoc est, ipsà criminis, censuram annexam habentis, commissione contrahitur: neque exigit à Jure distinctam admonitionem, textus & Glossa *c. Reprehensibilis cit. V. Ipsò suo genere*; cum ipsum Jus sive Canon continua quædam admonitio sit, & omnibus non ignorantibus loqui & inobedientibus poenam minitari censetur: nisi aliam admonitionem accedere in casu aliquo particulari expressè velit: sicut voluisse videtur *Clement. 1. de Decimis, uti & Clement. & §. fin. de Statu Monach. cit. Laiman. cap. 5. n. 5. & Palao p. 5. n. 11.* Hoc tamen non obstante, qui censuram Jure latam contraxit, à judice Ecclesiastico publicè est denunciandus, *c. Conquesti* 22. *V. Nuntietis* &c. cum; ut publicè confusus citius respiscat: tum verò; quia vitandus est fidelibus: quod congruè fieri nequit, nisi, eum ab Ecclesia pro excommunicato haberi, publicè constet, *Laiman. cit. n. 5. & Engel ad banc Rubr. n. 9.*

22. Ea verò, quæ fertur ab homine; intelligenda non est sine dicta monitione; ut, licet factum Jure prohibeatur sub poena excommunicationis ferendæ sententiæ, hanc tamen ferre judex nequeat absque nova monitione, *c. Reprehensibilis* 26. *cit. ibi, Nec Pralati (nisi Canonica commo- nitione pramissa) suspensionis vel ex- communicationis sententiam proferant in subiectos, nisi fortè talis sit culpa, quæ ipsò suo genere, hoc est, ipsò factò Glossa V. cit. suspensionis vel excommunicationis*

panam inducat: quò textu, cum sola censura Jure lata & ipsò factò contracta excipiat, quæcunque Jure lata non est, exigit præviam monitionem; quia exceptio firmat Regulam in casibus non exceptis. Nisi tamen delictum & ipsa etiam delinquentis non respicientis contumacia publica & notoria foret; cum enim excessus notorius accusatione, examinatione & probatione non indigeat; *can. Manifesta* 25. *&c. 2. q. 1. c. Bone* 23. *V. Porro, de Elect. & c. Evidentia* 9. *de Accusat. casu, quò delictum & contumacia publica & notoria est, excommunicationis &c. sententia præviam commo- nitionem necessariò non exposcit, ut cum Panormit. in c. Ad nostram* 7. *de Jurejur. & Suarez s. cit. n. 18. rectè docent iidem Laiman. n. 6. in fine & Palao p. 5. n. 12.*

Porro censuræ præmittenda moni- 23.
tio, ut competens & Canonica sit, Im-
primis facienda est in scriptis, quæ con-
tinere debent causam, pro qua cen-
sura imponitur, & tradi reo, cui ea
imponitur, *cit. Palao n. 9.* Deinde tri-
na esse debet, *c. Constitutionem cit. Glossa*
in c. Sacro cit. V. Competenti, & c. Repre-
hensibilis cit. V. Canonica, vel una tri-
plici æquivalens sive complectens inter-
valla temporis, inter tres monitiones so-
lita interponi, *arg. l. Contumacia* 53. §.
1. ff. de Re judicat. fieri coram testibus,
c. Sacro cit. ibi, Persona presentibus in-
doneis, per quas, si necesse fuerit, posse
probari monitio: & ad rei personam, nisi
ista ryalitiosè lat eret; hoc enim casu ci-
tatio ad ejus domum aut valvas Ecclesiæ,
vel in alio loco publico fieri posset, se-
cundum *c. Quoniam* §. *Porro, ut licet non*
contest. & Clement. Causam 3. *de Elect.*
Covarruv. cit. §. 9. n. 4. Suarez Disp. 3.
f. 11. & Coninck Disp. 3. dub. 6. con-
clus. 1.